

Signalen en risicofactoren ouderenmishandeling

1. Signalen bij ouderen

Omschrijving	Ja	Nee	Toelichting
Zichtbaar letsel			
Onsamenhangende verklaringen hiervoor			
Depressieve, angstige indruk			
Spullen of sieraden die verdwijnen			
Weigeren van hulp of gesprekken			
Geen netwerk, geïsoleerd			
Veranderd eet- en slaappatroon			
(Toename) schuldeisers			
Veranderende machtsverhoudingen			
Oudere geeft aan dat er veel mis is maar wil er niet over praten			
Oudere ziet er onverzorgd uit en/of de huishouding is verwaarloosd			
Oudere krijgt geen gelegenheid om met de hulpverlener te praten			
De koelkast bij de oudere is leeg			
Er is onvoldoende geld voor de eerste levensbehoeften			

2. Signalen bij pleger ouderenmishandeling

Omschrijving	Ja	Nee	Toelichting
Verschijnselen van overbelasting en irritatie			
Onverschillige of uiterst vriendelijke houding			
Schelden, schreeuwen			
Afschermen van de oudere voor hulpverleners			
Verhullen en dekken van problematiek			
De pleger geeft onsamenhangende en tegenstrijdige verklaringen voor lichamelijk verwonding bij oudere			

3. Signalen bij pleger ontspoorde zorg

Omschrijving	Ja	Nee	Toelichting
De mantelzorger voelt zich niet erkend			
De mantelzorger heeft gebrek aan kennis van het ziekte(beeld)			
De mantelzorger overschrijdt de eigen grenzen, heeft geen tijd voor eigen bezigheden			
De mantelzorger vertoont uitputting, frustratie			
De mantelzorger heeft (of ziet) geen alternatief			
De relatie mantelzorger/verzorgde is scheefgegroeid			
De mantelzorger vertoont tegenwerking of agressie			
Veranderde machtsverhoudingen			
De spilmantelzorger staat er alleen voor			

Waarom worden ouderen mishandeld? Hiervoor kunnen we een aantal verklaringen of risicofactoren noemen. In elke bevolkingsgroep komt ouderenmishandeling voor. Dit geldt met name als de pleger geen andere manieren weet om problemen en conflicten op te lossen dan door fysiek of verbaal geweld, of door de oudere te verwaarlozen. Het is echter mogelijk dat er in sociaal zwakkere gezinnen meer risicofactoren aanwezig zijn die bijdragen aan het ontstaan van mishandeling.

Risicofactoren

1. Risicofactoren bij de oudere

Omschrijving	Ja	Nee	Toelichting
Toenemende afhankelijkheid van zorg door lichamelijke en geestelijke achteruitgang			
De afhankelijkheid kan ook van financiële of van emotionele aard zijn.			
Familiegeschiedenis: gewelddadig met elkaar omgaan kan van generatie op generatie worden overgedragen			
Ingrijpende voorvallen: er is stress ontstaan door een verhuizing, de dood van een geliefd persoon of scheiding van een huisgenoot. Er kan sprake zijn van financiële nood			
Isolement: het slachtoffer heeft weinig contact met de buitenwereld			

2. Risicofactoren bij de pleger:

Omschrijving	Ja	Nee	Toelichting
Afhankelijkheid: de pleger kan afhankelijk zijn van het slachtoffer, bijvoorbeeld voor huisvesting, sociale contacten of inkomen.			
Overbelasting: de zorg is teveel geworden of de zorgbehoefte is groter dan de mantelzorger kan bieden. Ook kan de pleger te kampen hebben met langdurige werkloosheid, moeilijkheden op het werk, relatieproblemen of schulden.			

Psychische gesteldheid: de pleger kan psychiatrische problemen of ontwikkelingsstoornissen hebben. Alcoholisme, drugs- en gokverslaving vergroten het risico van mishandeling.			
--	--	--	--

Indien er sprake is van crisis dan direct de aandachtsfunctionaris of leidinggevende van je organisatie inschakelen.

Betreffen de signalen van ouderenmishandeling/ontspoorde zorg gepleegd door een vrijwilliger of een beroepskracht, bespreek de situatie eerst met hen: geef hen de kans om hun handelen te veranderen. Als de situatie niet verbetert, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de richtlijnen. In dat geval neemt de leidinggevende het initiatief tot verdere stappen.